

Leerlingmateriaal – Gezocht!

Inleiding

In de achttiende eeuw werkte de rechtspraak heel anders dan vandaag. Iemand kon alleen worden veroordeeld als hij bekende. Bewijs speelde een veel kleinere rol dan nu, en marteling was toegestaan.

In tijden van armoede en onrust werden veel mensen verdacht van deelname aan de Bokkenrijders. In deze les onderzoek je hoe de rechtspraak toen werkte, hoe die verschilt van nu en wat dat betekende voor gewone mensen.

Opdracht 1 – Lees het dossier

Je docent geeft je een dossier van een verdachte uit **1773**.

Dit kan bijvoorbeeld gaan over:

- een arme boer
- een rondtrekkende bedelaar
- iemand die ruzie had met een buurman

Lees het dossier zorgvuldig.

Vragen

1. Wie is de verdachte (beroep, woonplaats, situatie)?

2. Waarvan wordt deze persoon beschuldigd?

3. Waarom werd deze persoon verdacht van Bokkenrijderij?

Opdracht 2 – Rechtspraak in 1773

Beantwoord de vragen alsof je leeft in de achttiende eeuw.

1. Wie besloot dat deze persoon werd opgepakt?

2. Waarom was een bekentenis zo belangrijk in de rechtspraak van toen?

3. Welke rol speelde marteling bij het verhoren?

4. Denk je dat deze persoon eerlijk werd behandeld? Leg uit.

Opdracht 3 – Rechtspraak nu

Stel je voor dat dezelfde zaak vandaag plaatsvindt.

1. Welke bewijzen zouden nu nodig zijn om iemand te veroordelen?

2. Welke rechten heeft een verdachte tegenwoordig?

3. Denk je dat deze persoon nu zou worden veroordeeld of vrijgesproken? Waarom?

Opdracht 4 – Maak een ‘gezocht’-poster

In de achttiende eeuw werden verdachten vaak publiekelijk gezocht. Door middel van pamfletten en aankondigingen werd de bevolking gewaarschuwd voor vermeende misdadigers. Deze beschrijvingen waren vaak vaag, overdreven en gebaseerd op geruchten.

Je gaat nu zelf zo'n **‘wanted’-poster** maken, zoals die rond 1773 gebruikt had kunnen worden.

Eisen voor de poster

Je poster moet bevatten:

1. **Naam of bijnaam van de verdachte**
(bijvoorbeeld: “Jan, bijgenaamd De Zwarte Bok”)
2. **Woonplaats of herkomst**
(bijvoorbeeld: “wonende nabij Valkenburg” of “rondtrekkend persoon”)
3. **Waarvan wordt deze persoon beschuldigd?**
(bijvoorbeeld: diefstal, deelname aan Bokkenrijdersbende)
4. **Beschrijving van de persoon**
(kleding, houding, opvallende kenmerken – geen moderne details)
5. **Waarom is deze persoon verdacht?**
(bijvoorbeeld: aangewezen door een buurman, 's nachts gezien)
6. **Straf die dreigt**
(bijvoorbeeld: ophanging, verbanning)
7. **Oproep aan de bevolking**
(bijvoorbeeld: “Eenieder die deze persoon ziet, dient dit te melden bij de schout.”)

Vorm

- De poster mag worden **getekend of digitaal** gemaakt.
- Gebruik taal die past bij de achttiende eeuw (streng, waarschuwend).
- Je hoeft geen foto's te gebruiken, maar je mag wel een fictief persoon genereren met AI.

Reflectievraag (verplicht)

Beantwoord deze vraag onder je poster:

Denk je dat deze manier van opsporing eerlijk was?

Leg je antwoord uit met **één argument** uit de les.

Eindvraag

Wat laat deze les zien over de verschillen tussen rechtspraak in de achttiende eeuw en rechtspraak nu?

Noem **twee verschillen** en licht ze kort toe.
